

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

A V I Z

la proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr.185 din 06.06.2018)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de legi sus-nominalizat conform art.54 din Regulamentul Parlamentului și expune următoarele.

Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea nr.511 din 06.06.2018 fapt ce corespunde art.73 din Constituție și prevederilor art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit informației expuse în nota informativă, proiectul de lege a fost elaborat întru executarea prevederilor art.85 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și conține norme de modificare și completare la **83 acte legislative** în vederea aducerii în concordanță a acestora cu prevederile legii menționate.

Principalele amendamente propuse în proiect au fost grupate în 4 seturi de modificări:

1) Delimitarea competențelor și responsabilităților în procesul bugetar și accentuarea responsabilității conducătorului autorității/instituției bugetare pentru administrarea bugetului instituției și a patrimoniului public aflat în gestiune (în temeiul art.18-25 din Legea nr.181/2014);

2) Aducerea în concordanță cu noua terminologie și cu noile reguli de gestionare a veniturilor colectate de autoritățile/instituțiile bugetare, eliminarea tratării veniturilor colectate ca venituri proprii în afara bugetului (în temeiul art.7, 8, 42, 43 și 70 din Legea nr.181/2014);

3) Excluderea prevederilor privind stabilirea prin acte normative altele decât legea bugetară anuală a unor sume sau cote procentuale din buget sau din PIB pentru anumite domenii, sectoare sau programe (în temeiul art.17 din Legea nr.181/2014);

4) În temeiul Hotărîrii Parlamentului privind Raportul anual al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public nr.234/2017 (art.3).

3. Proiectul de lege în cauză urma a fi prezentat Parlamentului spre examinare în termen de un an de la data publicării Legii - 08.08.2015.

Neprezentarea în termen a proiectului de lege privind aducerea în concordanță a legislației în domeniu cu actul legislativ de bază se explică prin existența unor divergențe de ordin conceptual a prevederilor Legii nr.181/2014 atît cu cadrul normativ existent, cît și cu prevederile constituționale, fapt de care nu s-a ținut cont la adoptarea Legii în cauză, aceasta fiind adoptată în temeiul prevederilor art.106¹ din Constituție, prin angajarea răspunderii Guvernului față de Parlament.

4. Concomitent, Guvernul a înaintat spre examinare în Parlament proiectul de lege nr.184 din 06.06.2018 care conține norme juridice de modificare și completare a Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Astfel, examinarea și adoptarea proiectului de lege nr.185/2018 nu poate să preceadă examinarea și adoptarea proiectului de lege nr.184/2018 care prevede modificări și completări de ordin conceptual la Legea nr.181/2014.

5. La definitivarea proiectului de lege se va ține cont de proiectele de legi aflate în Parlament, ce se referă la actele legislative supuse modificării pentru a se asigura concordanța și succesiunea expunerii normelor, precum și întru evitarea de suprapuneri, de erori tehnice și redacționale (ex. proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.212 din 25.06.2018).

6. Cu referire la soluția juridică propusă pentru reglementarea procedurii de adoptare a bugetelor *autorităților bugetare independente*, menționăm necorespunderea acesteia cu noțiunea atribuită, precum și ineficiența în raport cu normele constituționale prevăzute la art.131 alin.(4) și alin.(6) din Constituție, reieșind din interpretările și aprecierile Curții Constituționale efectuate prin hotărârile nr.29/2001, nr.5/2011, nr.6/2014, etc. În acest sens, orice normă de reglementare prevăzută în proiectul de lege referitoare la posibilitatea de aprobare a bugetului autorității independente cu condiția prezentării *avizului consultativ* al Guvernului nu substituie și nu modifică principiul de *legiferare a cheltuielilor bugetare doar cu condiția identificării surselor de finanțare*, care este valabilă pentru toate categoriile de bugete, și prin urmare, obligativitatea *avizului pozitiv* al Guvernului. Ori, prin Hotărîrea nr.5/2011, Curtea Constituțională a stabilit în mod expres că în calitate de garant al realizării principiului separației puterilor, statuat în art.6 din Constituție, în conformitate cu art.131 alin.(3) din Constituție, are obligația de a declara neconstituțională orice abatere de la acest principiu.

Totodată, Guvernul este obligat să prevadă sursele de acoperire a cheltuielilor necesare și în volumul deplin pentru asigurarea activității autorităților legislative, executive și judecătorească conform prerogativelor ce le revin, potrivit art.6 din Constituție. Principiul separației și colaborării puterilor în stat oferă autorităților gradul de independență financiară necesar aprecierii costurilor activității sale.

Prin urmare, normele de reglementare a procesului bugetar aplicabile bugetelor autorităților bugetare independente nu sunt suficient de clare și explicite, lăsînd loc de tălmăciri diferite. Lipsesc termenii de aprobare, etapele și condițiile

necesare asigurării aplicabilității procesului și responsabilitățile pentru nerespectarea acestora.

7. La fel, în cazul normelor de modificare prin care se exclud prevederile cadrului legislativ referitoare la fondurile și mijloacele speciale destinate asigurării unor competențe de cheltuieli determinate, sau prevăd substituirea acestora cu reglementări generale, în sensul respectării principiului universalității bugetare prevăzute la art.8 al Legii nr.181/2014, fără a propune soluții legislative adecvate, comportă riscuri de neaprobare a alocațiilor necesare acoperirii necesarului de cheltuieli bugetare în mai multe domenii. Prin urmare, se impune necesitatea examinării suplimentare a aspectului dat în vederea găsirii unor soluții legislative concrete de reglementare și neadmiterii situațiilor de neaprobare a cheltuielilor necesare întreținerii sau dezvoltării acestora din cauza de lipsă a obligativității, insuficiență a mijloacelor bugetare și caracterul discreționar al administratorilor de buget determinarea necesităților de cheltuieli și a volumului acestora la etapa de elaborare și aprobare a bugetelor.

8. În acest sens, Curtea Constituțională prin Hotărârea nr.10/2017 a reiterat că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. La elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure. Previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.

La examinarea proiectului de lege se va ține cont de aspectele menționate, întru asigurarea respectării criteriilor de calitate normelor acestuia și neadmiterii spre adoptare a unor norme juridice neconstituționale.

9. De asemenea, potrivit alin.(5) al art.3 din Legea privind finanțele publice locale nr.397/2003, autoritățile administrației publice locale urmează a fi consultate în modul corespunzător asupra modificărilor operate în legislație referitor la funcționarea sistemului finanțelor publice locale. Modificările propuse în proiect urmează a fi puse în aplicare din data publicării, fapt ce poate conduce în unele cazuri la necesitatea modificării deciziilor bugetare anuale pe anul 2018. Însă, nota informativă la proiectul de lege nu conține o informație expresă privind respectarea procedurii menționate, mențiunea privind consultarea părților interesate în modul stabilit, nefiind însoțită de avizul CALM.

10. La definitivarea proiectului de lege se va ține cont de prevederile art.56 alin.(1) din Legea nr.100/2017, potrivit căruia *actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării* în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării (art.LXXV).

11. Un alt aspect important de care se va ține cont în cadrul examinării și definitivării proiectului de lege este prevăzut la art.32 alin.(7) din Legea nr.100/2017 care prevede că *dacă, în urma avizării și consultării publice, proiectul actului normativ a fost completat cu aspecte și concepte noi sau dacă mai mult de 30% din textul proiectului actului normativ a fost modificat, acesta trebuie remis repetat spre avizare și consultare publică.* Astfel, Legea nu permite modificarea conceptului și a conținutului proiectului de lege în proporții mai mari de 30% fără respectarea procedurilor și principiilor obligatorii stabilite de legislație (Legea nr.100/2017, Legea nr.181/2014, Codul fiscal nr.1163/1997, Legea nr.397/2003, Legea nr.235/2006, Legea nr.239/2008, etc.). Nerespectarea etapelor procesului legislativ aduce atingere principiilor activității de legiferare prevăzute la art.3 din Legea nr.100/2017, cu declararea ulterior a neconstituționalității actului normativ de către Curtea Constituțională.

Observații de ordin tehnico-juridic și redacțional

În textul proiectului de lege toate normele de trimitere la Legea nr.181/2014, precum și la alte acte normative urmează a fi completate cu numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat, conform art.55 alin.(5) din Legea nr.100/2017.

La art.I, Legea nr.806/1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne), atenționăm asupra necesității reexaminării textului Legii conform art.76 alin.(3) din Legea nr.100/2017. La art.14 ultimul alineat și art.17 alineatul trei competențele *Prezidiului Parlamentului* urmează a fi revăzute, deoarece contravin prevederilor art.12 și 13 din Regulamentul Parlamentului și art.4 alin.(7) din Legea nr.218/2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc. Potrivit normelor menționate organul de lucru al Parlamentului este Biroul permanent, iar *nomenclatorul mijloacelor speciale*, al tipurilor de arme de foc, al munițiilor aferente și regulile de aplicare a acestora *se aprobă de către Guvern*, în funcție de particularitățile activității, de atribuțiile și domeniile de responsabilitate ale autorităților specificate la art.3.

La art.II - Codul funciar nr.828/1991, în contextul modificărilor propuse, în art.99 primul alineat cuvintele "bugetul unității administrativ-teritoriale" se vor substitui cu cuvintele "bugetul local".

La art.III – Legea privind Fondul Arhivistic al Republicii Moldova nr.880/1992, în contextul modificărilor propuse în proiectul de lege, urmează a fi substituite cuvintele "organele autoadministrării locale" cu cuvintele "autoritățile administrației publice locale", iar cuvintele "mijloace proprii" cu cuvintele "venituri proprii" întru asigurarea utilizării unei terminologii constante și uniforme cu Legea nr.397/2003, ținând cont de art.XXXVII din proiect.

La art.IV – Legea taxei de stat nr.1216/1992, în tot textul legii urmează a fi revăzute cuvintele *virate, vărsate, nevărsate, etc.*, (la bugetul de stat), întru unificarea și utilizarea unei terminologii constante și uniforme.

Art.V – Legea privind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrul funciar de stat și monitoringul funciar nr.1247/1992. Atenționăm asupra necesității reexaminării textului Legii, conform art.76 alin.(3) din Legea nr.100/2017, reieșind din lipsa oricăror modificări și completări ale acesteia din anul 2003. A se vedea Art.III din proiectul de lege nr.212/2018 referitor la Legea nr.1247/1992.

Art.XIII - Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996:

În contextul proiectului de lege propunem dezvoltarea normelor propuse de autori după cum urmează:

”2. Legea se completează cu Capitolul 13¹ cu următorul cuprins:

Capitolul 13¹.

**AUTONOMIA BUGETARĂ A PARLAMENTULUI
ȘI A ALTOR AUTORITĂȚI**

Articolul 147¹. Bugetul Parlamentului

(1) Conform Constituției Republicii Moldova, Parlamentul dispune de autonomie bugetară care se realizează prin determinarea costurilor necesare activității sale în mod independent, în condițiile legii, prin aprobarea bugetului propriu, cu includerea ulterioară a acestuia în legea bugetului de stat.

(2) Costurile activității Parlamentului la planificarea bugetului anual se estimează pentru cel puțin 2 ani ulteriori.

(3) Bugetul Secretariatului Parlamentului este parte integrantă a bugetului Parlamentului. Activitatea financiară a Secretariatului Parlamentului se determină prin regulamentul acestuia.

Articolul 147². Elaborarea bugetului Parlamentului

(1) Proiectul bugetului Parlamentului se elaborează ținând cont de prevederile Legii nr.181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală, Regulamentul Secretariatului Parlamentului, cadrul bugetar pe termen mediu, obiectivele politicii bugetar-fiscale ale Republicii Moldova, programul legislativ și programele de activitate ale comisiilor permanente, planurile de dezvoltare strategică a Secretariatului Parlamentului.

(2) În bugetul anual al Parlamentului pot fi prevăzute distinct mijloace financiare pentru asigurarea activității Președintelui Parlamentului, a vicepreședinților Parlamentului, a fracțiunilor parlamentare, a comisiilor parlamentare de anchetă, precum și pentru activitatea grupurilor de lucru privind elaborarea actelor legislative și pentru activitățile de analiză ex-post a legislației.

(3) Cheltuielile capitale sunt incluse în bugetul anual propriu al Parlamentului, drept urmare a consultărilor purtate cu Guvernul.

(4) Secretarul General al Parlamentului este responsabil de organizarea procesului bugetar al Parlamentului.

Articolul 147³. Aprobarea bugetului Parlamentului

(1) Proiectul bugetului Parlamentului elaborat de către Secretariatul Parlamentului și coordonat cu Comisia economie, buget și finanțe se prezintă spre examinare Biroului permanent, care decide înaintarea acestuia spre aprobare de către Parlament.

(2) Parlamentul aprobă bugetul propriu pentru anul bugetar următor, însoțit de avizul consultativ al Guvernului până la data de *1 iulie* a anului în curs.

(3) Bugetul Parlamentului pentru anul următor se aprobă prin Hotărâre a Parlamentului și se transmite Guvernului pentru a fi inclus în proiectul legii bugetului de stat.

Articolul 147⁴. Modificarea bugetului Parlamentului

(1) Biroul permanent poate modifica bugetul Parlamentului în limita unui trimestru și a mijloacelor aprobate.

(2) Modificarea limitelor de cheltuieli ale bugetului Parlamentului este posibilă numai după modificarea Legii bugetului de stat.

Articolul 147⁵. Bugetele autorităților bugetare independente

(1) Autoritățile publice cărora prin Constituție sau prin actele legislative de reglementare a activității acestora li se atribuie independență bugetară, elaborează proiectele de bugete proprii în conformitate cu prevederile legislației în vigoare în domeniul bugetar.

(2) Autoritățile publice menționate la alin.(1), prezintă Parlamentului spre examinare bugetele sale în termenul prevăzut de actele legislative de reglementare a activității acestora, dar nu mai târziu de termenul prevăzut în calendarul bugetar, pentru înaintarea spre examinare a propunerilor de buget.

(3) Proiectele bugetelor autorităților bugetare independente se examinează de Comisia economie, buget și finanțe în termen de 30 zile calendaristice.

(4) Comisia se expune asupra costurilor activității autorităților bugetare independente prevăzute în proiect ținând cont de rezultatele auditului extern al Curții de Conturi pe anul precedent și rezultatele scontate ale executării bugetare a anului în curs, solicitând opinia Curții de Conturi, după caz.

(5) Comisia economie, buget și finanțe este în drept să solicite orice informații relevante examinării bugetelor autorităților bugetare independente prevăzute la alin.(1) și decide asupra necesității de informare a Parlamentului privind rezultatele examinării acestora.

(6) Costurile activității autorităților bugetare independente estimate pentru anul viitor acceptate de către Comisia economie, buget și finanțe pot fi examinate și aprobate în cadrul ședinței plenare a Parlamentului doar în cazul existenței avizului consultativ al Guvernului.

(7) Bugetul autorității bugetare independente prevăzute la alin.(1) se înaintează spre examinare și aprobare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă

a deputatului în Parlament. Bugetul se aprobă prin Hotărâre a Parlamentului și se transmite Guvernului pentru a fi inclus în proiectul legii bugetului de stat.

(8) În cazul necesității de modificare a bugetului autorității bugetare independente prevăzute la alin.(1) se aplică procedura prevăzută în prezentul articol.”

”3. Articolul 150 se abrogă.”

Cu referire la Capitolul 14 ”Dispoziții finale”, acesta va fi revăzut în conformitate cu prevederile art.57, 58 și 79 ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

La Art.XX – Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală

Necesitatea normelor de modificare a art.12 și de completare a Legii cu art.12¹ nu este justificată deoarece, în mare parte normele propuse spre completare la art.12¹ dublează prevederile art.23 din Legea nr.181/2014, iar elementele noi, incluse în text, în redacția expusă, permit tălmăciri diferite și contradictorii. Potrivit art.63 alin.(2) din Legea nr.100/2017, modificările aduse actului normativ trebuie să se integreze armonios în actul respectiv, asigurându-se unitatea de stil și de terminologie, precum și succesiunea firească a elementelor structurale. Considerăm redacția în vigoare a art.12 din Legea nr.1585/1998 suficientă și clară, în raport cu normele proiectului de lege.

Potrivit art.55 din Legea nr.100/2017, în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative în vigoare, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține, fiind indicate denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat. Trimiterea la normele altui act normativ se poate face la întregul său conținut sau doar la o reglementare distinctă.

Structura și conținutul art.12¹ nu corespunde întocmai limbajului și structurii actului legislativ supus modificării:

- lipsește denumirea articolului, deși toate articolele din Lege au denumire;
- noțiunea de autoritate publică centrală în domeniul ocrotirii sănătății nu se utilizează în textul Legii nr.1585/1998, urmînd a fi substituită cu denumirea exactă a acesteia;

- la lit.b), adoptarea unei norme imperative prin care se menționează în mod expres obligativitatea prezentării autorității publice centrale în domeniul sănătății și *partenerilor sociali* a proiectului legii anuale a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM), urmează a fi examinată prin prisma art.15 – art.19 din Codul muncii nr.154/2003, care operează cu noțiunea de *parteneriat social* reglementînd sistemul și formele acestuia și utilizează noțiunea de părți ai parteneriatului social. Legislația privind transparența în procesul decizional, precum și actele normative adoptate întru executarea legii asigură cadrul normativ cu reglementări suficiente privind publicarea și consultarea proiectelor de acte normative (a se vedea pct.176-178 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin H.G. nr.610/2018). Din conținutul normelor nu este clar scopul, finalitatea

acestora. În scop de rigoare juridică, procedura de consultare urmează a fi concretizată prin reglementări detaliate, privind termenul de prezentare a documentelor menționate, precum și norme de sancționare pentru nerespectarea prevederilor în cauză.

- la lit.e) în partea ce ține de *asigurarea gestionării mijloacelor* FAOAM se impune necesitatea specificării modalității în care se asigură gestionarea, dacă CNAM nu le gestionează în mod imperativ.

- normele lit.g) și lit.h) necesită a fi examinate suplimentar cu prezentarea argumentelor de rigoare în vederea determinării oportunității acestora. Caracterul permisiv și vag al normelor în raport cu norma prevăzută la lit.i), permit asumarea de obligațiuni cu grad sport de risc pentru integritatea și eficiența gestionării fondurilor publice respective.

Considerăm că concretizarea unor aspecte ce țin de punerea în aplicare a art.23 din Legea nr.181/2014 urmează a fi reglementată prin acte normative adoptate întru executarea Legii nr.181/2014 sau a Legii nr.1585/1998, fără aglomerarea cadrului legislativ cu reglementări inutile.

Cu referire la pct.3 al art.XX, privind modificarea art.16 din Legea nr.1585/1998, atenționăm că proiectul de lege nr.184/2018 privind modificarea și completarea Legii nr.181/2014 nu prevede intervenții legislative în reglementările ce țin de FAOAM și al contului unic trezorerial, iar necesitatea reglementărilor propuse nu este clară. În special, în cazul normei alin.(2) scopul intervenției legislative nu este clar definit și permite tălmăciri diferite.

Considerăm că, în partea ce ține de contractarea împrumuturilor și gestionarea mijloacelor temporar disponibile ale FAOAM de către CNAM urmează a fi propuse reglementări clare, însoțite de procedura și mecanismul de aplicare.

În acest sens, la examinarea art.XX se va ține cont de H.C.C. nr.23/2013, prin care Curtea Constituțională a reținut că potrivit principiului legalității administrației, legea trebuie să reglementeze conținutul activității administrației, nu să se limiteze la formularea de principii cu caracter general și vag. O clauză generală și vagă, care lasă la discreția executivului determinarea detaliată a limitelor libertății, nu este compatibilă cu principiul legalității administrației. Această concluzie se desprinde și din principiul separării puterilor în stat. Or, în cazul în care competența executivului nu este suficient determinată prin lege, acesta nu mai execută legea și nu mai acționează conform directivelor legiuitorului, ci intervine după propria apreciere și astfel aduce atingere articolului 6 din Constituție.

La art.XXII și Art.XXIV urmează a fi examinată suplimentar data punerii în aplicare a modificărilor în partea ce ține de lichidarea fondurilor, începând cu 01.01.2019, deoarece acestea pot conduce la modificarea obligatorie a structurii bugetelor locale pe anul 2018.

Art.XXV – Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr.489/1999

La art.49, necesitatea normelor de modificare nu este justificată deoarece, în mare parte normele propuse dublează prevederile art.22 din Legea nr.181/2014, iar elementele noi, incluse în text, în redacția expusă, permit tălmăciri diferite și contradictorii. Potrivit art.55 din Legea nr.100/2017, în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative în vigoare, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține, fiind indicate denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat. Trimiterea la normele altui act normativ se poate face la întregul său conținut sau doar la o reglementare distinctă.

Noțiunea de autoritate publică centrală în domeniul protecției sociale nu se utilizează în textul Legii nr.489/1999, urmînd a fi substituită cu denumirea exactă a autorității.

Adoptarea unor norme imperative prin care se menționează în mod expres obligativitatea prezentării autorității publice centrale în domeniu și *partenerilor sociali* a proiectului legii anuale documentelor menționate la lit.b) și lit.c) urmează a fi examinată prin prisma art.15 – art.19 din Codul muncii nr.154/2003, care operează cu noțiunea de *parteneriat social* reglementînd sistemul și formele acestuia și utilizează noțiunea de *părți ai parteneriatului social*. Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, precum și alte actele normative aferente domeniului de referință asigură cadrul normativ cu reglementări suficiente privind publicarea și consultarea proiectelor de acte normative (a se vedea pct.176-178 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin H.G. nr.610/2018). Din conținutul normelor nu este clar scopul, finalitatea acestora. Ori, în scop de rigoare juridică, procedura de consultare urmează a fi concretizată prin reglementări detaliate, privind termenul de prezentare a documentelor menționate, precum și norme de sancționare pentru nerespectarea prevederilor în cauză.

La lit.b³) cuvintele "asigurară gestionarea" se vor substitui cu cuvîntul "gestionează", în scop de rigoare juridică și redacțională.

Art.49 lit. h) prevede atribuția Companiei Naționale de a lua măsuri pentru protecția fondurilor de asigurări sociale. În contextul modificărilor propuse în proiect, propunem păstrarea normei în cauză cu substituirea cuvintelor "fondurilor de asigurări sociale" cu cuvintele "bugetul asigurărilor sociale de stat".

Art.XXVI – Legea nr.523/1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritorială, atenționăm asupra necesității reexaminării textului Legii conform art.76 alin.(3) din Legea nr.100/2017, deoarece terminologia, normele de trimitere și reglementările acesteia sunt depășite și permit tălmăciri diferite și contradictorii în raport cu alte acte normative. În contextul modificărilor din proiect, se impune necesitatea actualizării normelor art.3 din Legea nr.523/1999.

Considerăm că norma de modificare a art.13 nu poate fi acceptată în redacția propusă, articolul urmează a fi revăzut în întregime și concretizat, ținând cont de prevederile Legii nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice.

Art.XXVIII – Legea 1069/2000 cu privire la informatică, în contextul modificărilor din proiect, urmează a se argumenta necesitatea art.12 din Lege, ce conține reglementări privind *fondul extrabugetar de informatizare* gestionat de Agenția Națională pentru Reglementarea în Telecomunicații și Informatică.

Art.XXX – Legea nr.780/2001 privind actele legislative, se va exclude din textul proiectului de lege în temeiul art.79 din Legea privind actele normative nr.100/2017.

Art.XXXII – Codul civil nr.1107/2002, se va ține cont de pct.94 al proiectului de lege nr.135/2018 care prevede abrogarea art.184. Propunem excluderea articolului respectiv din textul proiectului de lege.

Art.XXXV – Legea cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice nr.1421/2002, în contextul modificărilor propuse cu referire la bugetul municipal, urmează a fi prevăzute modificările de rigoare la art.12 alin.(1) din Lege.

Art.XXXVII - Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale

La pct.4, care vizează completarea art.(3) alin.(1) se va ține cont de regula expusă la art.42 alin.(5) al Legii nr.100/2017 care prevede că după adoptarea, aprobarea sau emiterea actului normativ, denumirea se completează cu un număr de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta.

Obiecția este valabilă pentru toate situațiile similare din prezentul proiect de lege.

La pct.5, referitor la expunerea într-o nouă redacție a art.5, la alin.(1) pct.1) lit. a), liniuța 3, se va completa la final cu cuvintele „cu amănuntul”, pentru a fi conform terminologiei utilizate la art.69⁶ a Codului fiscal. Aceeași observație este valabilă și la alin.(5) pct.1) lit. a), liniuța 3.

La art.21, pentru un spor de precizie, urmează a fi expuse modalitățile de publicare a informației referitoare la bugetele locale și modificările la acestea.

La art.24, pentru un spor de rigoare normativă, propunem înlocuirea cuvintelor „bugetului local” cu cuvintele „alocațiilor bugetare”.

La pct.16, prin care se propune completarea Legii cu articolul 25¹, considerăm inutilă includerea unui nou articol - 25 prim, varianta optimă considerând a fi expunerea unui nou articol – 26, cu renumerotarea în continuare a celorlalte articole. Obiecția este valabilă în egală măsură și art.27¹.

Urmare a modificărilor propuse prin prezentul proiect de lege, expuse la pct.20, de abrogare a art.33, Capitolul VI al Legii nr.397/2003 va fi constituit dintr-

un singur articol, 34, acest fapt nefiind recomandat de normele de tehnică legislativă. Ținând cont de aceasta, sugerăm, ca art.34 să fie inclus în cuprinsul Capitolului V, în rezultat, urmează ca Capitolul VI să se abroge.

Reținem necesitatea de completarea a proiectului de lege cu un nou Articol, **după Art.XXXIX**, care va aduce modificări articolului 62 al Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr.259/2004. Astfel, la lit.b) și lit.c) a art.62, cuvintele „bugetul unității administrativ-teritoriale” se vor substitui cu cuvintele „bugetul local”.

Art.LV – Legea nr.218/2010 privind protejarea patrimoniului arheologic

La art.44, *autoritatea publică responsabilă de domeniul culturii* se va indica în mod expres, conform art.63 alin.(2) din Legea nr.100/2017 care prevede că modificările aduse actului normativ trebuie să se integreze armonios în actul respectiv, asigurându-se unitatea de stil și de terminologie, precum și succesiunea firească a elementelor structurale.

La art.LXVI – Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, atenționăm asupra nerespectării principiului stabilității și predictibilității normelor juridice, stabilite la art.3 din Legea nr.100/2017. Art.3 din Legea supusă modificării a fost completat cu alin.(5) prin Legea nr.185/2017, care a intrat în vigoare la 27.10.2017.

Art.LXVIII – Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014,

La art.145 alin.(9) norma de modificare urmează a fi argumentată și concretizată în vederea determinării oportunității acesteia ținând cont de finalitățile urmărite. Considerăm că în redacția propusă, aceasta permite tălmăciri diferite, avînd caracter declarativ și lipsit de precizie juridică.

Art.LXXV, urmează a fi examinat suplimentar și completat cu norme de trimitere la articolele din proiect ce conțin dispoziții de modificare privind abrogarea sau substituirea în text a referințelor la fondurile bugetare. În cazul în care acestea au fost constituite, modificarea legii pe parcursul anului bugetar va conduce la necesitatea modificării altor acte legislative și a deciziilor bugetare anuale pe anul 2018. Această observație este valabilă și pentru alte cazuri ce implică modificarea deciziilor bugetare anuale pe anul 2018. În partea ce ține de punerea în aplicare din data publicării, articolul se va aduce în concordanță cu prevederile art.56 alin.(1) din Legea nr.100/2017 (a se vedea pct.10 din prezentul aviz).

Ex.: I. Gălușcă (tel.:579)
T. Malai (tel.:582)

**Șef Direcție Generală
Ion CREANGĂ**

20 iunie 2018

DJL nr. 240

AVIZ PREALABIL

**la proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(nr.185 din 06.06.2018)**

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat conform art.54 din Regulamentul Parlamentului și expune următoarele.

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea nr.511 din 06.06.2018 fapt ce corespunde art.73 din Constituție și prevederilor art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit informației expuse în nota informativă, proiectul de lege a fost elaborat întru executarea prevederilor art.85 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și conține norme de modificare și completare la **83 acte legislative** în vederea aducerii în concordanță a acestora cu prevederile legii menționate.

Principalele amendamente propuse în proiect au fost grupate în 4 seturi de modificări:

1) Delimitarea competențelor și responsabilităților în procesul bugetar și accentuarea responsabilității conducătorului autorității/instituției bugetare pentru administrarea bugetului instituției și a patrimoniului public aflat în gestiune (în temeiul art.18-25 din Legea nr.181/2014);

2) Aducerea în concordanță cu noua terminologie și cu noile reguli de gestionare a veniturilor colectate de autoritățile/instituțiile bugetare, eliminarea tratării veniturilor colectate ca venituri proprii în afara bugetului (în temeiul art.7, 8, 42, 43 și 70 din Legea nr.181/2014);

3) Excluderea prevederilor privind stabilirea prin acte normative altele decât legea bugetară anuală a unor sume sau cote procentuale din buget sau din PIB pentru anumite domenii, sectoare sau programe (în temeiul art.17 din Legea nr.181/2014);

4) În temeiul Hotărârii Parlamentului privind Raportul anual al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public nr.234/2017 (art.3).

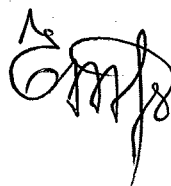
3. În temeiul art.85 din Legea nr.181/2014, proiectul de lege urma a fi prezentat Parlamentului spre examinare în termen de un an de la data publicării - 08.08.2015.

Neprezentarea în termen a proiectului de lege privind aducerea în concordanță a legislației în domeniu cu actul legislativ de bază se explică prin existența unor divergențe de ordin conceptual a prevederilor Legii nr.181/2014 atât cu cadrul normativ existent, cât și cu prevederile constituționale, fapt de care nu s-a ținut cont la adoptarea Legii vizate, aceasta fiind adoptată în temeiul prevederilor art.106¹ din Constituție, prin angajarea răspunderii Guvernului față de Parlament.

4. Concomitent, Guvernul a înaintat spre examinare în Parlament proiectul de lege nr.184 din 06.06.2018, care conține norme juridice de modificare și completare a Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Astfel, examinarea și adoptarea proiectului de lege nr.185/2018 nu poate să preceadă examinarea și adoptarea proiectului de lege nr.184/2018 care prevede modificări și completări de ordin conceptual la Legea nr.181/2018.

5. Ținând cont de faptul, că importanța proiectului este majoră, iar complexitatea prevederilor necesită o examinare minuțioasă, termenul restrâns pus la dispoziție pentru examinare, nu permite o avizare complexă a acestuia, din care motiv Direcția generală juridică comunică că va prezenta avizul desfășurat la examinarea în Parlament a acestuia în lectura a II-a.

/
Șef Direcție
Ion CREANGĂ